

Polgárőrség a 21. század harmadik évtizedében Önvédelmi csoportoktól a profi határvédelemig

Civil guard in the third decade of the 21st century From self-defense groups to professional border protection

Túros András

Dr., elnök, ny. rendőr altábornagy
Országos Polgárőr Szövetség
turosa@opsz.hu

Absztrakt

A polgárőrség az 1989–1990-es rendszerváltozás sikertörténete, akkor jött létre, amikor a lakosság legaktívabb része megelégedte a növekvő bűnözést, az emberek biztonságérzetének a romlását és a rendészeti szervek – az igazságszolgáltatás – alulműködését.

A rendszerváltozáskor a megnövekedett bűnözési hullámmal szemben állt egy meggyengült, kisebb bűnözés kezelésére felkészített rendőrség, amely önmagát – új identitását – kereste, és így nem tudott elfogadható biztonságot teremteni. Törvényszerűen jöttek létre népi mozgalomként, lakossági kezdeményezésre az önvédelmi csoportok, széttagoltan, minden felkészítés és együttműködés nélkül. A szervezet első, alapító elnöke Kopácsi Sándor, 1956-os budapesti rendőrfőkapitány volt, aki kellő garanciát adott arra, hogy a polgárőrség nem fog politizálni, a bűnözés megelőzésére helyezi a küldetését.

Cél: A polgárőrök önkéntesek, elkötelezett lokálpatrióták, akik nemcsak a szabadidejüket áldozták fel a köz javára, hanem a keletkezett költségeket is fedezték. Az 1990-es évek közepén a polgárőrség fejlődéséről súlyos nézeteltérések keletkeztek. Az új polgárőr vezetők egyrészt szerettek volna politizálni, önkormányzati tisztségeket megszerezni, másrészt egyre inkább követelték a polgárőrök részére a hatásköröket – igazoltatást, kényszerítő eszközöket –, egy szóval megjelentek a militáns törekvések, amelyek személyeskedő vitáig fajultak. Ennek eredménye egy teljes körű tisztújítás lett az OPSZ felső vezetésében 1997-ben. A 2010-ben meghozott Közbiztonsági Koncepció nyertese az ország, és a polgárőrség. A polgárőrségről szóló törvény nonprofit helyzetbe hozta a polgárőrséget, és a közterületi, külterületi bűnmegelőzésből kitiltja a különböző politikai áramlatokhoz tartozó civil szervezeteket, amelyek megjelenése zavart keltett a közbiztonság védelmében.

Módszertan: A polgárőrségről szóló törvény megteremtette a polgárőrség hosszú távú működésének feltételeit, jogi kereteit és a polgárőrség fejlődésének alapjait.

Megállapítások: A törvény hatályba lépése után a polgárőrség látványosan fejlődött. A polgárőrök hihetetlen aktivitással vettek részt a bűnmegelőzésben. Az utóbbi évtizedben megkezdődött a polgárőrség szakosodása. Szakmai tagozatok alakultak, közlekedési, ifjúsági, lovas, környezetvédelmi és határvédelmi tagozat. Az Országos Polgárőr Szövetség (továbbiakban: OPSZ) elnöksége 2016 őszén létrehozta a Polgárőrség Határvédelmi Tagozatát. A tagozathoz 95 határmenti egyesület, 2050 fő polgárőrrel csatlakozott.

Érték: Magyarország Kormánya határozatában az OPSZ előzetes egyetértésével felkérte a polgárőrséget, hogy koordináltan, permanensen, kiszámítható tervszerűséggel vegyen részt Csongrád-Csanád és Bács-Kiskun vármegyék szerb-magyar határszakasza védelmében. Az Országos Rendőr-főkapitányság elvárása szerint 2022-ben naponta 82 fő polgárőr teljesített szolgálatot az országhatáron. A polgárőrök szolgálatuk alatt 15 858 határsértőt fogtak el, illetve működtek közre az elfogásokban. Kiemelkedik a röszei, ásothalmi, mórahalmi és a többi vármegyei polgárőr szolgálata. Ténylegesen hétköznapi hősként szolgálnak hazánk déli határszakaszán a polgárőrök.

Kulcsszavak: polgárőrség, OPSZ, polgárőrség megalakulása, polgárőrség története

Abstract

The Civil Guard is a success story of the 1989–1990 change of regime. It was established when the most active part of society had had enough of the increasing levels of crime, the decline of the people's sense of security and the underachieving law enforcement and judiciary.

During the change of regime, against an increased wave of criminality stood a weakened police force that was prepared for handling less crime, in search of itself – its identity –, therefore unable to provide an acceptable level of security. Naturally, as people's movements, the locals established Self-defense Groups, but separately from each other, without any preparation or cooperation. The first, founding president of the organization was Sándor Kopácsi, chief commissioner of the Hungarian Police in 1956, who gave sufficient guarantee that the Civil Guard would not be involved in politics and aim only at crime prevention.

Aim: The civil guards were volunteers, dedicated to their neighborhood, who spent not only their time for the good of the public, but also financed themselves. In the middle of the 1990s, serious differences emerged regarding the future

development of the Civil Guard. The new leaders wanted to enter politics, gain positions in local governments. They also demanded more and more powers (the right to conduct identity checks and means of coercion); basically, militant efforts rose that festered into personal feuds. It all ended in 1997 in a thorough change among the top-level officers.

The winners of the 2010 Public Security Concept were the country and the Civil Guard. With the pertinent piece of legislation enacted, the Civil Guard was turned into a non-profit organization and politically aligned non-governmental organizations were barred from crime prevention in public, open places as their appearance were only a source of disturbance.

Methodology: The Act on the Civil Guard created the necessities for the long-term operation of the organization, set up its legal framework and laid the groundwork for its development.

Findings: After the law was enacted, the Civil Guard started to develop quite visibly. The civil guards participated in crime prevention with unbelievable vigor. In the last decade, the Civil Guard has started to specialize. Separate sections were dedicated to traffic, the youth, mounted patrol, the protection of the environment, as well as the state border. The presidency of the Civil Guard established the Border Protection Section in the autumn of 2016 which was joined by 95 associations and 2050 civil guards in the border areas.

Value: The Government of Hungary in a decree, with the preliminary consent of the Civil Guard, asked the organization to – permanently, predictably and in a coordinated manner – participate in the protection on the Serbian-Hungarian border in Csongrád-Csanád and Bács-Kiskun counties. As per the requirement of the Hungarian Police, 82 civil guards served on the border every day in 2022. During their service, the Civil Guard arrested or contributed to the arrest of 15,858 people committing illegal border crossing. The Civil Guard associations of Ásotthalom, Mórahalom, Rösztke and those of the counties are exemplary. The civil guards serve on the southern borders of our country as true everyday heroes.

Keywords: civil guards, OPSZ, civil guards history, establishment of civil guard

Bevezetés

A polgárőrség az 1989–1990-es rendszerváltozás sikertörténete; akkor jött létre, amikor a lakosság legaktívabb része megelégtelt a növekvő bűnözést, az emberek biztonságérzetének romlását és a rendészeti szervek – az igazságszolgáltatás – alulműködését.

A polgárőrség megalakulásának legfontosabb oka a bűnözés drámai növekedése, az új típusú bűncselekmények megjelenése, így különösen a prostitúció térhódítása, a prostitúcióra ráépülő szervezett bűnözői hálózat megjelenése volt. Városokban, főútvonalak mentén, parkokban, benzinkutaknál, nyilvános helyeken száz számra jelentek meg a prostituáltak.

Az új vállalkozások kialakulásával párhuzamosan, mint derült égből a villámcsapás, elterjedtek az Amerikai Egyesült Államokban a 20. század közepén divatos, úgynevezett védelmi zsarolások, a fegyveres rablások, pénzintézetek elleni támadások. Már csak „hab a tortán”, hogy a megnyitott határok új dimenzióba hozták a külföldiek magyarországi bűnözését. Romániából, Jugoszláviából, Koszovóból, Kínából, a szovjet utódállamokból száz számra érkező bűnözők alaposan befolyásolták hazánk biztonságát.

Az előbb felsorolt esetekkel szemben állt egy meggyengült, kisebb bűnözés kezelésére felkészített rendőrség, amely még önmagát – új identitását – kereste, így nem tudott elfogadható biztonságot teremteni.

Mindezek alapján és az egyesülési törvényben biztosított lehetőségeket kihasználva 1990 végén, 1991 elején törvényszerűen jöttek létre az úgynevezett önvédelmi csoportok, lakossági kezdeményezésre, szinte népi mozgalomként, széttagoltan, minden felkészítés és együttműködés nélkül. Létrejöttük az is segítette, hogy 1991-ben megszűnt a rendőrség egyik társadalmi bázisa, az önkéntes rendőrség.

Politika és polgárőrség

Az önvédelmi csoportok megjelenését a fiatal demokratikus állam vezetői politikai gyanakvással figyelték. Mit akarnak? Milyen célból jöttek létre? Politizálni akarnak? Választásokra készülnek? Az új társadalmi rendszer támogatói, netán ellenfelei? Megannyi kérdés merült fel, amelyre válaszolni kellett. A választ csakis a rendőrség, illetve a Belügyminisztérium adhatta meg.

A rendőrség vezetése úgy döntött, hogy a népi mozgalomként létrejövő önvédelmi csoportok élére áll, az önkéntesség és az önkormányzatiság messzemenő tiszteletben tartása mellett. A rendőrség vezetése javaslatára megalakult az Önvédelmi Csoportok Országos Szövetsége, amely később – 1991 őszétől – névváltoztatással, Országos Polgárőr Szövetségként a mai napig is, mintegy 32 éve működik.

Az új demokratikus állam vezetőinek megnyugtatóására, sőt javaslatára, az Országos Polgárőr Szövetség vezetői elsősorban az 1956-os forradalom és szabadságharc legendás tagjai közül kerültek ki. Így lett az Országos Polgárőr Szövetség első alapító elnöke Kopácsi Sándor, 1956-os budapesti rendőrfőkapitány,

aki kellő garanciát adott arra, hogy a polgárőrség nem fog politizálni, s a bűnözés megelőzésére helyezi a küldetését. Másrészt Kopácsi Sándor, aki kanadai emigrációból tért haza, az angolszász bűnmegelőzési gyakorlatot is adaptálni akarta az úgynevezett Szomszédok Egymásért Mozgalom létrehozásával, amely a kilencvenes években és az ezredforduló idején sikeresen működött. Később a polgárőrség erősödésével a szomszédügyi mozgalom – sok egyéb más ok miatt – elhalványult, megszűnt.

Útkeresés – szakmai és személyi válság az OPSZ-ben

Az Országos Polgárőr Szövetség megalakulása után tömegesen jöttek létre a polgárőr egyesületek. Valóságos versenyfutás volt a települések között, hogy hol alakul meg hamarabb a polgárőrség. Az OPSZ elnökének népszerűségét kihasználva, a kormányzati szervek is támogatásukról biztosították a polgárőrséget. Ez a támogatás csak elvi jellegű volt, anyagi, pénzügyi, technikai támogatásnak a kérdése fel sem merült. A polgárőr egyesületek, a polgárőrök a magántulajdonban lévő járműveket, technikai eszközöket és saját ruházatukat használták polgárőr szolgálatuk alatt. A járművek tankolását is saját pénzükből fedezték.

A polgárőrök nagybetűs önkéntesek lettek, elkötelezett lokálpatrióták, akik nemcsak szabadidejüket áldozták fel a köz javára, hanem a keletkezett költségeket is maguk fedezték.

A múlt században – az 1990-es évek közepén – egy belső válság alakult ki az Országos Polgárőr Szövetség vezetésében, amelynek alapvetően az volt az oka, hogy az 1956-os forradalom veteránjai és a megyei/fővárosi szövetségek elnökei között súlyos nézeteltérések keletkeztek a polgárőrség fejlődéséről. Az új polgárőr vezetők szerettek volna politizálni, önkormányzati tisztségeket megszerezni, másrészt egyre inkább követelték a polgárőrök részére a hatásköröket (igazoltatást, kényszerítő eszközöket stb.), egyszóval megjelentek a militáns törekvések, amelyek személyeskedő vitáig fajultak. Ennek eredménye 1997-ben egy teljes körű tisztújítás lett az OPSZ felső vezetésében.

A polgárőrség aranykora

A tisztújítást követően a polgárőrség másfél évtizeden keresztül társadalmi békében, kormányzati támogatás nélkül, az akkor működő Bűnmegelőzési Tanáccsal szorosan együttműködve, a Biztonságos Magyarországért Közalapítvány támogatásával takaréklángon végezte önkéntes munkáját, több-kevesebb sikerrel.

A 2000-es évek első évtizedében aztán drámaian romlani kezdett a közbiztonság. Újra a félelemkeltő bűnözés uralta az utcákat, az állami és rendészeti szervek ismét alulteljesítettek, az ellenzéki politikai erők új típusú közbiztonsági civil szervezeteket hoztak létre, megjelent az utcákon a félelemkeltő bűnmegelőzés is, amely végső soron a közbiztonság teljes csődjéhez vezetett.

A 2010-es kormányváltás után a közbiztonság felértékelődött, új közbiztonsági koncepció készült, amelynek három pillére van:

- 1) a büntetőjogi szabályok szigorítása, a tulajdon elleni szabálysértések rendőrségi hatáskörbe kerülnek;
- 2) a rendőri szervek megerősítése létszámában, technikailag, szakmailag és morálisan;
- 3) az önkormányzati rendészet és a polgárőrség megerősítése, működésük segítése, szükség szerint a tevékenységük újragondolása.

A közbiztonsági koncepció megvalósult. Nyertese az ország közbiztonsága. A világ legbiztonságosabb országai közé tartozunk.

A koncepció másik nagy nyertese a polgárőrség. Rapid módon elkészült a polgárőréségről szóló 2011. évi CLXV. törvény (továbbiakban: polgárőr törvény), amely nonprofit helyzetbe hozza a polgárőréséget és a közterületi, külterületi bűnmegelőzésből kitalja a különböző politikai áramlatokhoz tartozó civil szervezeteket, amelyek megjelenése zavart keltett a közbiztonság védelmében, és ezért ellenőrizetlen, felügyelet nélküli szabadcsapatokként kezdtek működni.

A törvény másik nagyon fontos tézise, hogy világosan megfogalmazza, a közbiztonságért tenni akaró állampolgároknak az a lehetőségük, hogy a polgárőréséghez csatlakozzanak és a polgárőr egyesületekben fejtsék ki áldásos tevékenységüket a közbiztonság érdekében.

A törvény a normális működés és a szakszerűség érdekében a rendőrséget felhatalmazza azzal, hogy írásos együttműködési megállapodásban, „kvázi engedélyezze” a polgárőr egyesület, illetve a szövetség működését.

A polgárőr törvény kamarai jogállással létrehozta az Országos Polgárőr Szövetséget mint köztestületet, és kötelezte a polgárőr egyesületeket és a területi szövetségeket az Országos Polgárőr Szövetségbeli tagságra. A polgárőr törvény megteremtette a polgárőréség hosszú távú működésének feltételeit, jogi kereteit, és a polgárőréség fejlődésének alapjait.

A törvény hatályba lépése után a polgárőréség látványosan fejlődött. A polgárőrök hihetetlen aktivitással vettek részt a bűnmegelőzésben. Évente 9-10 millió szolgálati órát teljesítettek, több százezer jelzésadással éltek, több ezer elfogásban, tettenérésben, életmentésben, karitatív munkában vettek részt. A COVID-19-világjárvány alatt kialakul a szociális polgárőréség, amely fejlődése során gondoskodó polgárőréséggé változik. Szárnyal a polgárőréség.

A Kormány stratégiai partnerséget kötött a polgárőrséggel, s kitűnő rendészeti politikai háttérrel biztosít. Évente kiszámítható költségvetési támogatást nyújt az OPSZ részére, pályázatokkal segíti a polgárőr egyesületek technikai ellátását. Körülbelül 1000 db új járógépkocsival gazdagodtak az egyesületek, több ezer kerékpár, több száz segédmotorkerékpár érkezett az ORFK támogatásával, s mindez kiegészült 35 000 db láthatósági mellénnyel és 1500 db EDR rádióval.

2012 és 2022 között a polgárőrség megerősödött, országosan a legnépszerűbb civil szervezetté vált, 2000 egyesületben 66 000 polgárőr teljesít szolgálatot, a bűnmegelőzés egyik legfontosabb szereplője lett.

Ebben az utóbbi évtizedben megkezdődött a polgárőrség szakosodása is. Szakmai tagozatok alakultak – közlekedési, ifjúsági, lovas, környezetvédelmi –, és amelyik 2022-ben a szakmai és imázs győzelemre vitte a polgárőrséget, a Határvédelmi Tagozat.

Polgárőrök a határvédelemben

Az OPSZ elnöksége 2016 őszén létrehozta a Polgárőrség Határvédelmi Tagozatát. A tagozathoz 95 határmenti egyesület 2050 fő polgárőrrel csatlakozott. A Határvédelmi Tagozat polgárőr egyesületei – egyedüli civil szervezetként – immár hat éve hatékonyan és eredményesen vesznek részt az illegális migráció elleni küzdelemben. Az eltelt hat év alatt Csongrád-Csanád vármegyében a röszei, az ásothalmi, a mórachalmi polgárőr egyesületek a határvédelem hétköznapi hősei lettek, hasonló elismerő minősítést érdemelnek a Bács-Kiskun vármegyei, dunafalvai, helvéciai polgárőr egyesületek is.

A polgárőrségnél 2022 a határvédelem éve volt

Magyarország Kormánya 1036/2022. (II/2.) határozatában (továbbiakban: Korm. határozat), az OPSZ előzetes egyetértésével, felkérte a polgárőrséget, hogy koordináltan, permanensen, kiszámítható tervszerűséggel vegyen részt a Csongrád-Csanád és a Bács-Kiskun vármegyék szerb–magyar határszakasz védelmében.

Az egyedi és különleges polgárőrségi feladatok végzésére a Kormány 371 478 160 forintot biztosított. A Korm. határozat és az ORFK elvárása szerint naponta 82 fő polgárőr teljesített szolgálatot az országhatáron.

A határvédelmi szolgálat ellátását három régióból szerveztük meg.

Az első régióba tartoztak azok a polgárőr egyesületek, amelyek a szerb–magyar országhatártól 20 kilométeres távolságban működnek (határmenti települések

polgárőr egyesületei). Ezek az egyesületek teljesítették a határszolgálat dandárját, csaknem 50%-át.

A második régióba tartoztak a Csongrád-Csanád és Bács-Kiskun vármegyék mélységi területén működő polgárőr egyesületek, amelyek egy napi szolgálatra is igénybe vehetők voltak.

A harmadik régióba tartoztak az ország egyéb vármegyéiben működő polgárőr egyesületek, így különösen Pest, Tolna, Somogy, Zala, Fejér, Jász-Nagykun-Szolnok, Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Heves, Békés vármegyék és Budapest, amelyek általában heti váltással, 8–10 fős létszámmal, szinte permanensen vettek részt a határvédelmi szolgálatban.

Szervezés, irányítás, koordináció

A különleges határvédelmi szolgálat zökkenőmentes ellátására operatív törzset hoztunk létre, amelynek fő feladata a szolgálat megszervezése, a polgárőrök felkészítése, a rendőri szervekkel szükséges koordináció és egyeztetés lefolytatása, a szállítás, az étkeztetés, az elszállásolás, a fegyelmezett szakszerű szolgálat biztosítása volt. Az operatív törzs vezetésével Csorba Sándor ny. határőr ezredest bíztuk meg, aki egyben az OPSZ Határvédelmi Polgárőr Tagozat elnöke is. Az operatív törzs magas szintű vezetői munkát végzett, amely döntően megalapozta az eredményes határszolgálatot.

Az operatív törzs tagjai korábban profi határőrök voltak; szakértelmük, határőrizeti tapasztalataik nélkülözhetetlen segítséget jelentettek a polgárőrök felkészítése során.

Anyagi, technikai, pénzügyi feltételek

Magyarország Kormánya 312 820 347 forintot biztosított az OPSZ részére, amelyet a polgárőrök megbízási díjaira, üzemanyag és egyéb más dologi kiadásokra fordítottak. Csongrád-Csanád vármegye részére 34 650 687 forintot, Bács-Kiskun vármegye részére 24 007 126 forintot biztosítottunk a szolgálatos polgárőrök ellátására, étkezésre, védőitalra, szállásra stb. Az anyagi technikai ellátás, a pénzügyi kifizetések – a kisebb-nagyobb adminisztratív problémák ellenére – összességében zökkenőmentesek volt, a költségek megtérítése, a napi háromszori étkezés biztosítása, a megbízási díjak rendkívül kedvező hatással voltak a polgárőrök motiváltságára és a felelőseteljes szolgálat ellátására.

Szakmai eredmények határvédelemben

A szakmai eredmények várakozáson felüliek, senki nem számított arra, hogy a polgárőrök lelkesen, szakszerűen, társadalmi közmegelegedésre végzik majd ezt a rendkívüli veszélyes feladatot. A polgárőrség – a szó igazi értelmében – a határvédelem lázában égett. Büszkeség, hazaszeretet, nosztalgia, felelősségérzet, társadalmi felelősségvállalás mind-mind tetten érhető volt a polgárőröknél. Nem kevesen voltak olyan polgárőrök, akik szabadságot vettek ki és hetekig vállalták a határszolgálatot. „Határvadász”, határőr polgárőrök tömege születte meg 2022-ben. A szolgálathoz anekdoták, elbeszélések, élmények, beszámolók, sztorik kapcsolódnak, amelyek még most is hallhatóak.

A különleges határvédelmi koordinált szolgálat első ütemben 2022. február 12-től – 2022. június 30-ig, a második ütem 2022. szeptember 12-től – 2022. november 30-ig tartott, a rendelkezésre álló kormányzati forrás héthónapos polgárőr szolgálat finanszírozására volt elegendő.

Hét hónap alatt 15 602 polgárőr teljesített szolgálatot 161 837 órában. Egy polgárőr átlagban 10,5 órát védte az országhatárt, a rendőrségi elvárás szolgálatonként 12 óra volt, megkönnyítve ezzel a rendőr–polgárőr közös szolgálat összehangolását. A polgárőrök – figyelembe véve életkorukat, fizikai állóképességüket, önkéntességüket is – döntő többségükben tudták teljesíteni a 12 órás szolgálatot. Ezek alapján a 10,5 óra átlag nagyon jó arány, sőt dicséretes.

A polgárőrök szolgálatuk alatt 15 858 határsértőt fogtak el, illetve működtek közre az elfogásokban. A héthónapos időt figyelembe véve, és 210 napos szolgálatellátással számolva, a polgárőrök naponta átlagban 75 határsértő elfogásában voltak érintve.

A migráns útvonalaknak megfelelően a polgárőr szolgálat a Csongrád-Csanád vármegyei országhatár szakaszra összpontosult, s a polgárőrök ezen a szakaszon voltak a legeredményesebbek. A határsértők 85%-át, 13 469 főt fogtak el, amely bizonyítja, hogy a röszei, ásothalmi, mórahalmi és az egyéb Csongrád-Csanád vármegyei polgárőrök ténylegesen hétköznapi hősökként szolgálnak.

A Bács-Kiskun vármegyei határszakaszon nagyobb létszámú polgárőr szolgálatot szerveztünk, az összes polgárőr 54%-a erre a határszakaszra lett vezényelve, azonban mivel a migrációs útvonal a Csongrád-Csanád vármegyei szakaszt érinti, így Bács-Kiskun vármegyében a határsértő elfogások számai sokkal szereztebbek, az összes polgárőr elfogás 15%-át teszi ki.

A harmadik ütemű igénybevétel az ország középső és északi vármegyeiben, illetve a fővárosban történt, itt 4443 fő polgárőr vállalta, hogy több napon keresztül, családjától távol határvédelmi szolgálatot teljesít. Külön ki kell emelni Jász-Nagykun-Szolnok, Pest, Tolna, Fejér, Somogy, Zala, Hajdú-Bihar,

Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves vármegyéket, amelyek aktivitásban élen jártak, és polgárőröként 12 órás szolgálatot vállaltak és teljesítették.

A polgárőrök szolgálatellátását bizonyítja az is, hogy 17 embercsempész elfogásában is közreműködtek. A határmenti fokozott és nagy létszámú polgárőr járőr- és figyelőszolgálat igen jelentősen hozzájárult a helyi lakosság biztonságérzetéhez, a jogsértések megelőzéséhez.

Egyéb határszakaszok – Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú-Bihar, Békés, Baranya

A polgárőrök, a déli és keleti határmenti polgárőr egyesületek szinte mindegyik határszakaszon, függetlenül a Kormány határozatától, határszolgálatot teljesítettek. Így különösen figyelemre méltó a Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei és a Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei polgárőrök aktivitása az orosz–ukrán háború menekülteinek segítésében, amely megnyilvánult a forgalomirányításban, tolmácsolásban, útbaigazításban, és a menekült szállásokon a karitatív munkában, valamint a rend felvigyázásában. A szabolcsiak 400 polgárőrrel, 2000 szolgálati órát teljesítettek.

A Budapesti Polgárőr Szövetség tagjai a háború elől menekülő ukrán állampolgárokat a budapesti pályaudvarokon fogadták, segítették, útbaigazították, vagy elszállították a menekültszállásokra. Az illegális migráció megjelenését tapasztalták a Hajdú-Bihar, Békés és Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyei polgárőr egyesületek is. Hajdú-Bihar vármegye 200 polgárőre – a rendőrséggel együttműködve – 26 000 szolgálati órát, Békés vármegye 500 polgárőre 40 000 szolgálati órát, Baranya vármegye 140 polgárőre 6340 szolgálati órát teljesített. Az említett határszakaszon több mint 100 elfogásban is közreműködtek.

Együttműködés

A viszonylag nagy létszámú, permanens határszolgálatot csak a stratégiai partnerségben lévő rendőrségi felügyelettel és együttműködéssel tudtuk megvalósítani. A rendőrség minden elvi, gyakorlati és anyagi segítséget megadott a polgárőröknek a szolgálatellátáshoz. Különösen nagyra értékeljük a határvédelemmel kapcsolatos oktatás megtartását, a szolgálatban lévő polgárőrök szakszerű felkészítését, azt a nagyfokú türelmet, amelyet az önkéntes civil polgárőrökkel szemben folyamatosan tanúsítottak.

A határszolgálathoz elévülhetetlen és nélkülözhetetlen segítséget és támogatást kaptunk Csongrád-Csanád vármegye határmenti önkormányzataitól, kiemelten Mórahalom város önkormányzatától és polgármesterétől. Mórahalom 2022-ben a polgárőrség egyik legfontosabb bázisa lett. A Magyar Honvédség határon lévő katonáival nagyon jó szakmai és emberi kapcsolatok alakultak ki, amelyből mindkét szervezet profitálhatott.

A határmenti települések lakossága meglelégedéssel, megnyugvással vette tudomásul a fokozott a polgárőrszolgálatot, amelyet bizonyít a sok-sok elismerő és köszönőlevél, e-mail és szóbeli dicséret, valamint az, hogy több polgármester levélben kérte a fokozott polgárőrszolgálat folytatását.

Összességében, a különleges és fokozott határvédelmi polgárőr szolgálat sikeres volt.

A polgárőrök hozzájárultak az országhatár és hazánk biztonságához. A polgárőrség társadalmi elfogadottsága tovább erősödött. A polgárőrök hazaszeretete és nemzeti öntudata is jelentősen javult. A fegyelmezett, lelkes és szakszerű polgárőrszolgálat alatt rendkívüli esemény, súlyos fegyelemsértés polgárőrök részéről nem történt. A határsértők elfogása, visszatartása során a polgárőreinket támadás nem érte, a polgárőrök intézkedéseit önként követték, a felszólításoknak engedelmeskedtek.

Jelenleg a polgárőrség az egyetlen olyan társadalmi szerveződés, amely az alkotmányos jogállam rendészeti szerveinek valódi és megbízható partnere a közbiztonság védelmében. Hosszú és kemény munka áll a mögött, amire a rendészettudomány is elismerte a polgárőrök áldozatos munkáját.

Alkalmazott jogszabályok

Az Országos Polgárőr Szövetség alapítói okirata
2011. évi CLXV. törvény a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól

A cikk APA szabály szerinti hivatkozása

Túros A. (2023). Polgárőrség a 21. század harmadik évtizedében Önvédelmi csoportoktól a profi határvédelemig. *Belügyi Szemle*, 71(6), 1073–1083. <https://doi.org/10.38146/BSZ.2023.6.8>